

**PROVOCĂRILE EDUCAȚIEI CONTABILE ȘI CERINȚELE PIETEI MUNCII LA
EXERCITAREA PROFESIEI ÎN CONTEXTUL ABORDĂRILOR CONTEMPORANE**

**THE CHALLENGES OF ACCOUNTING EDUCATION AND THE DEMANDS OF THE
LABOR MARKET WHEN PRACTICING THE PROFESSION IN THE CONTEXT OF
CONTEMPORARY APPROACHES**

CZU: 657:331.363.4+657:006.44

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.34>

Cristina DOLGHI,

Universitatea de Stat din Moldova

E-mail: cristina.dolghi@usm.md

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8836-7576>

ABSTRACT. The given study aims to deal with a particularly important issue with multiple implications related to accounting education and its practice. The topicality of the theme results from its interest and opportunity to identify new directions of scientific and applied research in the context of current socio-economic challenges. A quality education requires the formation of relevant skills in order to expand the area of professional insertion in the field of work. In accordance with the changes in the management system and the need to integrate accounting into the management of the modern entity, today it is imperative to acquire new skills and professional skills, so as to serve the interest of business development oriented towards progress. The study was carried out on the basis of general and special scientific methods, such as: quantitative and qualitative methods, methods of analysis and synthesis, application of the comparative method, study of normative acts and specialized literature. Based on the research carried out, the author formulated conclusions on the solution of existing problems in the current system of accounting education and the exercise of the profession.

Keywords: the accounting profession, accounting standards, financial management, financial statements, economic entity.

JEL Classification: M41

Introducere. Educația reprezintă o prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe cunoaștere. În acest sens, învățământul superior este un factor-cheie pentru dezvoltarea culturală, economică și socială a societății bazate tot mai mult pe cunoaștere și un promotor al drepturilor omului, dezvoltării durabile, democrației, păcii și justiției [3, art.75]. Una din sarcinile de bază a învățământului superior, este formarea specialiștilor de înaltă calificare, competitivi pe piața națională și internațională a muncii, care poate fi realizată numai prin formarea finalităților de studii performante și asigurarea educației de calitate. Capacitatea umană de a crea și de a utiliza eficient și inteligent noile cunoștințe, contribuie la schimbarea permanentă a societății umane și, mai ales, la dezvoltarea abilităților antreprenoriale ca pilon al economiei durabile.

Transformările economice, implementarea noilor politici și tehnologii, atât la nivel național cât și internațional permanent contribuie la dezvoltarea cerințelor față de educația contabilă și totodată, implementarea standardelor contabile performante și practicilor aplicate în țările cu economii dezvoltate. Deci, activizarea reformelor contabile din țară și necesitatea armonizării reglementărilor contabile, implică o largă cooperare a sistemului educațional în contextul abordărilor contemporane la exercitarea profesiei contabile. Educația și cerințele pieței contabile prezintă noi provocări față de finalitățile de studii la domeniul de formare profesională „contabilitate”.

Dezvoltarea educației și practicii contabile într-un mediu de transformare social-economic, duce la schimbarea profesiei contabile și rolului acesteia în cadrul entității. În acest sens, în calitate de instrument ce permite comunicarea de informații economice și totodată un limbaj economic comun pentru afaceri, sistemul contabil este baza deciziilor manageriale zilnice, care sunt influențate direct

de veridicitatea informațiilor furnizate de acesta. Rezultă, că o prioritară direcție de reformare a contabilității îi revine formării profesionale a contabilului, care să poată face față provocărilor actuale și să reintegreze rolul contabilității în procesele de gestiune a entității.

Cele mai mari provocări, cu care actualmente se confruntă profesia contabilă, sunt gândirea integrată, globalizarea, dar și tehnologiile informaționale. Impactul provocărilor date asupra viitorului profesiei contabile și posibilitatea reintegrării rolului acesteia în gestiunea entității moderne au trezit multiple discuții în domeniu, care astăzi sunt puse în dezbatere de autorii autohtoni și din alte țări, de către experții contabili, ce a determinat și scopul studiului dat, realizat de autor. Analiza unui șir de lucrări științifice, metodologice, practice, a legislației, actelor normative la nivel național și internațional, a permis autorului studiului să formuleze opinii referitoare la problematica abordată.

Rezultatele cercetării. Profesia contabilă se deosebește față de alte profesii prin asumarea responsabilității față de toate părțile interesate în activitățile desfășurate de entitatea economică (acționari, salariați, furnizori-creditori, bănci, buget, instituții bancare, investitori, etc). Deci, toate evenimentele din activitatea unei entități trec prin profesia contabilă, fapt prin care aceasta este implicată în toate domeniile economice (industrie, comerț, prestări de servicii, mass-media) și calitatea acestor prestații se răsfrânge asupra vieții sociale [4, p.133]. Toate acestea, impun necesitatea schimbării majore a viitorului profesiei contabile, inclusiv prin implicații de pregătire a cadrelor performante și cercetare în domeniu. Provocările majore pentru profesie, în opinia autorului, sunt evoluția permanentă a tehnologiei inteligente și digitale; activizarea proceselor de globalizare a economiilor țărilor dezvoltate; armonizarea formelor de reglementare a contabilității și raportării integrate, deoarece din ce în ce mai activ părțile interesate solicită nu numai informații financiare, dar și informații non-financiare în scopul găsirii unor soluții durabile pentru a face față complexității integrării performanței financiare, sociale și de mediu.

Problema formării și raportării financiare și non-financiare este investigată și discutată permanent la nivel național și la moment rămâne actuală. Totodată, o problemă importantă în raportarea non-financiară la nivel local este lipsa unei reglementări legale clare cu privire la tipurile acesteia, conținutul și formatul acesteia; indicatorii cu privire la performanța entității raportoare, etc, care ar satisface nevoile de informații la luarea deciziilor manageriale atât de către utilizatorii interni, cât și de alte părți interesate din exterior.

Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) la nivel mondial, astăzi au câștigat deja popularitate în rândul utilizatorilor situațiilor financiare, fiind în prezent cele mai folosite standarde de raportare financiară [12]. Acestea au obținut o amplă recunoaștere și se aplică de entitățile de interes public și în Republica Moldova. Cu toate acestea, investitorii și mulți alți utilizatori interesați înaintea tot mai multe metode noi de prezentare a informațiilor pentru a evalua posibilitatea de a obține venituri din investiții în companii și care să prezinte modul în care activitatea marilor companii influențează interesul public, mediul și societatea. Conform cadrului de reglementare la nivel național, ea este adoptată numai de entitățile de interes public, dar și acestea din cadrul raportării non-financiare publică numai raportul conducerii și declarația nefinanciară. Alte entități din țară, nu beneficiază de aceste oportunități, care duc la diminuarea evaluării performanței acestora și lipsa de informații pentru părțile interesate, chiar dacă raportarea non-financiară, prezintă valorile entității economice, precum și modelul de afaceri practicat, și demonstrează legătura dintre strategia entității și angajamentul său pentru o economie durabilă.

Dacă revenim la funcțiile contabilității în cadrul procesului decizional și necesității informației contabile în procesele de gestiune a afacerii, trebuie să menționăm, că pentru a fi utilă, aceasta trebuie să îndeplinească toate caracteristicile stabilite de IFRS, cumulate și concomitent. Acest lucru nu este întotdeauna posibil și de aceea, în general, se urmărește realizarea unui echilibru adecvat între caracteristicile respective pentru a satisface cerințele utilizatorilor. În diferite cazuri, importanța caracteristicilor este o problemă de raționament profesional a celor implicați în organizarea și conducerea contabilității entității. Cercetătorul român N. Feleagă accentuează, că „simpla enumerare a criteriilor de evaluare a calității informației financiare este de o mare utilitate pentru normalizatorii,

practicienii și autorii contabili, pentru conducătorii de întreprinderi și utilizatorii externi ai documentelor de sinteză. Aceste calități sunt necesare, în special, normalizatorilor și reprezentanților profesiei, în vederea formulării de norme contabile care să fie în acord cu obiectivele informației financiare” [5].

Prin urmare, pentru a generaliza și conștientiza rolul și importanța informației contabile în procesul decizional este necesară corelarea acesteia cu activitățile economice și necesitățile utilizatorilor în procesul fundamentării deciziilor economice. Informația contabilă este cea mai reală, precisă, completă și operativă. Utilizarea acesteia conduce la fundamentarea unor decizii economice optime în scopul asigurării și desfășurării unei activități eficiente în condițiile actuale de dezvoltare a afacerilor.

Astfel, în condițiile date, oferta și cererea în rapoarte contabile a crescut considerabil, deoarece la toate etapele procesului decizional se utilizează diferite informații și în aceste situații rolul contabilității este semnificativ, deoarece anume contabilitatea controlează dacă informația corespunde cerințelor înaintate pentru a fi utilă și necesară în procesului decizional managerial, pentru a lua decizii calitative. Legea contabilității și raportării financiare, stabilește că, contabilitatea prezintă un sistem complex de colectare, identificare, grupare, prelucrare, înregistrare, generalizare și de prezentare a informațiilor privind elementele contabile. Tot odată, legea divizează contabilitatea în: contabilitate de gestiune și financiară. Contabilitatea de gestiune, prelucrează informația pentru planificarea, controlul și analiza activității entității, în scopul întocmirii rapoartelor interne pentru luarea deciziilor manageriale, iar cea financiară prezintă informația privind existența și mișcarea activelor, capitalului propriu, datoriilor, veniturilor și cheltuielilor pentru întocmirea situațiilor financiare [8, art.3].

Din cele expuse, concluzionăm, că scopul principal al contabilității este de a oferi suficiente informații pentru a satisface cerințele unei varietăți de utilizatori interni și externi. În cadrul entității managerii în calitate de factori de decizie, au nevoie de informații diferite pentru a-i ajuta să ia decizii la toate etapele de gestionare a afacerii: de planificare, în procesele de producție, (calculație a costurilor), control și analiză [4, p.271]. Totodată, contabilitatea oferă servicii specializate către alte departamente din cadrul entității. Contabilul șef al entității are un rol de manager financiar, responsabil de furnizarea informațiilor financiare, întocmirea și prezentarea situațiilor financiare, cât și pentru contabilitatea de gestiune, ajutor al managerilor entității în realizarea sarcinilor stabilite. Rezultă, că pe lângă funcția de contabilitate, atribuțiile contabililor includ îndeplinirea funcțiilor de contabilitate de gestiune. Deci, tratarea, că un contabil este un specialist care ține contabilitatea în cadrul entității, se ocupă de înregistrarea operațiilor economice, întocmește documente primare, cunoaște legislația, actele normative, este preocupat de întocmirea și prezentarea situațiilor financiare și rapoartelor fiscale actualmente este insuficient și angajații serviciului de contabilitate, care mai mult se consideră contabili decât manageri vor experimenta dificultăți în îndeplinirea funcțiilor sale pe viitor.

Deoarece, automatizarea și implementarea continuă a noilor tehnologii au o influență inevitabilă asupra schimbării modelelor de afaceri, profesia contabilă astăzi necesită transformări ce presupun reintegrarea rolului contabilității în gestiunea entității prin furnizarea în timp real a informației de înaltă calitate managementului entității în scopul deciziilor prompte la toate etapele de gestionare a afacerii. Deci, vital este necesar de creat un mecanism adecvat pentru exercitarea funcțiilor profesionale de către un contabil în cadrul entității, în special prin intermediul formării competențelor la nivel de sistemul educațional și formare continuă. Scopul principal în formarea acestora este îmbunătățirea nivelului de calificare al specialiștilor care actualmente participă la luarea deciziilor împreună cu managementul entității.

Tot mai mult deciziile în afaceri au la bază date statistice și rezultatele analizelor efectuate de angajații din domeniul financiar-contabil bazate pe raționamentul profesional și competențele acestora. Actualmente, profesioniștii contabili trebuie să evalueze și să conștientizeze, că impactul noilor tehnologii asupra activității lor și schimbările actuale în modelele de afaceri sunt semnificative. În

acest sens, unii oameni de afaceri se expun, că prin intermediul digitalizării s-a reușit să se aducă contabilitatea la nivelul cerințelor de afaceri ale secolului XXI [11]. Anume digitalizarea a făcut ca deciziile manageriale să se bazeze pe cifre disponibile în timp real, totodată prin digitalizarea business proceselor și contabilității, aceștia au acces permanent la informația entității.

Provocările cu care se confruntă profesia contabilă – gândirea integrată, globalizarea și tehnologia, și viitorul pe care acestea îl conturează profesiei sunt puse în dezbatere și de experții contabili la diferite forumuri. Necesitatea adaptării activității profesioniștilor contabili la era digitală, la cerințele businessului, pentru a-i furniza acestuia servicii integrate și pentru a-i ghida direcțiile de acțiune ale acestuia, astfel încât rezultatul să fie dezvoltarea afacerii, actualmente sunt vitale în deosebi pentru managementul entității. Cum deja a fost menționat, anume soluționarea acestor paradigme reprezintă preocuparea actuală a profesiei contabile atât la nivel național cât și mondial.

Digitalizarea, globalizarea, soluțiile integrate de business se află în topul provocărilor profesiei contabile discutate și în cadrul celei de-a XXIII-a ediție (în perioada 29-30 septembrie 2021) a Congresului profesiei contabile din România [2], eveniment organizat de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR).

Federația Internațională a Contabililor (IFAC) a implementat o abordare care vizează dezvoltarea educației contabile la nivel global cu tematica: „Regândirea rolului viitorilor contabili – Apelul nostru la acțiune”. Educația Contabilă la nivel mondial este un aspect cheie în cadrul acestei abordări și are un rol esențial, furnizând consultanță cu privire la modalitățile de a ajuta organizațiile profesionale contabile să reinterpreteze viitoarea profesie contabilă și să formeze contabili pregătiți pentru viitor [6].

Parlamentul European și Consiliul la 30 martie 2023 a adoptat în primă lectură decizia în vederea anunțării anului 2023, „Anul european al competențelor”, ce constată necesitatea formării noilor competențe, nu numai în domeniul contabil. Rezoluția legislativă a Parlamentului European, rezultă din lipsa unei forțe de muncă calificate corespunzător și rata de participare scăzută a adulților în vârstă de muncă la activitățile de formare, reduc oportunitățile pe piața forței de muncă și duce la inegalități sociale și economice. Totodată se menționează, că participarea la programele de învățare în rândul adulților din Uniune a stagnat în ultimul deceniu, iar 21 de state membre nu au atins obiectivul stabilit la nivelul Uniunii pentru 2020 [10].

Toate acestea înaintează mari așteptări în reorganizarea activității profesiei contabile și ca rezultat, au un mare impact asupra formării profesionale la domeniul de contabilitate. Totodată, impactul schimbării sistemului de management al entității moderne asupra profesiei contabile este corelat prin implementarea la nivel național a noului Standard de calificare la domeniul general de studii – 041. Științe economice, Domeniul de formare – 0411. Contabilitate, care corespunde Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova. Pentru ciclul II de studii (nivelul calificării 6, 7, și 8), Standardul prevede formarea unor noi competențe relevante calificării domeniului dat, dintre care:

- guvernanța și gestionarea riscurilor;
- administrarea sistemelor de control intern;
- fundamentarea deciziilor financiare;
- administrarea și securizarea informațiilor contabile digitale, etc.

Noul Standard de calificare este racordat la standardele Clasificării Europene a Aptitudinilor/Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor (ESCO), urmărește formarea specialiștilor în conformitate cu rigorile impuse de piața muncii, creșterea competitivității calificărilor naționale prin ajustarea la bunele practici internaționale [1].

În contextul dat, pe măsură ce cerințele față de profesie evoluează, trebuie să anticipăm și să satisfacem cererea ridicată față de aptitudinile și competențele necesare pentru a avea succes și pentru reintegrarea rolului contabilității în gestiunea entității contemporane în viitor, și sigur *pentru schimbarea așteptărilor cu privire la ceea ce înseamnă a fi „contabil”*. Educația Contabilă este un aspect cheie în cadrul acestei abordări și are un rol esențial în pregătirea cadrelor performante pentru a reprezenta viitoarea profesie în domeniul contabil.

Concluzii. Schimbarea constantă a sistemului de management al entității, presupune modernizarea permanentă și implementarea noilor politici și tehnologii în realizarea strategiilor planificate, minimizarea riscurilor la care este supusă afacerea, etc. Digitalizarea a făcut ca deciziile manageriale, să se bazeze pe cifre disponibile în timp real, iar prin digitalizarea business proceselor și contabilității, managerii de la toate nivelurile de conducere au acces permanent la informația entității. Pe fondul complexității crescânde a sarcinilor și misiunilor entităților, în centrul responsabilităților, preocupărilor și activităților managerilor tind să se instaleze, din ce în ce mai mult gestiunea riscului și controlul intern, implementarea unor forme, metode, proceduri și tehnici a căror respectare să protejeze entitățile de apariția și manifestarea unor riscuri majore.

Totodată, procese date, au o influență inevitabilă asupra schimbării modelelor de afaceri ce presupune necesitatea transformării profesiei contabile în realitatea economică actuală. Profesioniștii contabili pe viitor vor juca un rol important în gestiunea proceselor de business, dacă vor corespunde provocărilor și oportunităților generale de revoluție digitală. Aceste premise implica și modernizarea Ofertei educaționale pentru Domeniul de formare profesională: 0411. Contabilitate, înaintează noi cerințe de formare profesională a specialiștilor prin acumularea noilor competențe și abilități din perspectiva impactului tehnologiei informaționale asupra profesiei contabile, care să îi permită furnizarea de servicii la un nivel înalt de calitate, astfel încât să servească interesul dezvoltării entității moderne, orientate spre progres.

Bibliografie:

1. ASEM. Sesiunea de formare: „Implementarea Standardelor de Calificare în domeniul general de studii 041. Științe Economice”. 23 februarie 2023. (vizualizat la 28 martie 2023). <https://ase.md/sesiunea-de-formare-implementarea-standardelor-de-calificare-domeniul-general-de-studii-041-stiinte-economice/>
2. Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR). https://ceccar.ro/ro/?page_id=791
3. Codul Educației al Republicii Moldova Nr. 152 din 17-07-2014. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133296&lang=ro#
4. Dolghi Cristina. *Accounting profession in today's economic realities. Theoretical aspects and practical approaches/ profesia contabilă în realitatea economică modernă. Aspecte teoretice și abordări practice*. În: Revista „ECONOMIA CONTEMPORANĂ” a Universității „Constantin Brâncoveanu” din Pitești, România, Vol. 7, Nr. 3/2022. Editura „Independența Economică”, ISSN 2537-4222, ISSN-L 2537-4222. <http://www.revec.ro/article.html>
5. Feleaga, Niculae. *Sisteme contabile comparate / N. Feleaga*. - Bucuresti : Ed. Economica, 1995. - 382 p. - Bibliogr. la sfarsit de capitol. - ISBN 973-9198-04-X : 28.60 p.
6. International Federation of Accountants (IFAC). <https://www.ifac.org/who-we-are/our-purpose>
7. International Federation of Accountants. *Preparing Future-Ready Professionals. Can You See Yourself Series: A “Day in the Life” of a Sustainability Reporting Senior Manager*. Anne-Marie Vitale is the chair of the International Panel on Accountancy Education. March 6, 2023. (vizualizat la 18 martie 2023). <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/preparing-future-ready-professionals>
8. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15-12-2017. Publicat: 05-01-2018 în Monitorul Oficial Nr. 1-6 art. 22. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#
9. Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova. „Raport privind realizarea, în anul 2020, a Strategiei Naționale privind Ocuparea Forței de Muncă pentru anii 2017-2021”. (vizualizat la 21 martie 2023) https://ms.gov.md/wp-content/uploads/2021/07/Raport-final_2020_SNOFM.pdf
10. Parlamentului European. Rezoluția legislativă din 30 martie 2023 referitoare la propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind: „Anul european al competențelor 2023”. (COM(2022)0526 – C9-0344/2022 – 2022/0326(COD)). Vizualizat la 16 aprilie 2023. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0089_RO.html
11. POPESCU, D. *Managementul afacerilor*. București: Editura Economică. 2001. ISBN 973-590-442-X.
12. Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS). (vizualizat la 15 aprilie 2023). <https://mf.gov.md/ro/lex>